

A

1217

—

—

xvi.

—

1963

FOTO

N. R.

COMOEDIA BALASSI
MENNINHART ARUL-
TATASAROL

ABRUGYBANYAN 1569.

SZK I. 70.

Lh.: MTAK - RM I. 4° 161.

RMr. Qu.

161

BALASSA MENYHARI

R.M. Qu.

461.

COMŒDIA
BALASSI MENNIHART
arultatafáról, mellyel fakada
az Magyar országi masodica
valasztot IANOS
kiraltul.

*Com. Andrey Barath de Puspoki
etia ragnouura Boltocz de
David 1525*

Matthai 22.
Aggyatoc meg az Chafarnac az Cha
faret, es Istennek is az Istenet.

*Jure juris nome finan vis fuzge
Jure Juris Coust. in die m
hult me*

NYOMTATTATOT
Abrugybanyan ezer ötfez hatvan ki-
lenczedic éftendöben.

*Ex Libris Atavorum, jure hereditario mte
Superlectura numerat Michael Maria
Boltocz Barath de Puspoki. ab. 1711
Deus Providet*

G. TELEKIEK
ALAPÍTVÁNYA

M. ACADEMIA
KÖNYVTÁRA

AZ MARADEC MAGYAR
Országbeli vitezlő Vraknac, es Feiedel-
meknec mindenüt lakoknac, Szekes fe-
yeruari Karadi Pal Istennec ked-
uet, es az hyüflegben valo meg-
maradaft kiuannya.

MAGY. AKADEMIA
KÖNYVTÁRA

IKORON AZ BA-
lassa Menihartrol valo Co-
media az en kezemhez aka-
dot volna, el oluasuan azt
czodal kozom valo raita minemü ret-
tenetes es halhatatlá Istételesegeckel es
arultatafokkal valo rakua, nem türhe-
tem hog ki ne nyomtatná es mindene-
nec tutlara ne adnam.

Eggyert ezert, mert eleitül foguan,
ah mint az magyar orszagi Cronika bi-
zonittya, egez magyar orszag a fioc par-
tolassert, arultatafert, es idegen feie-
delmeknec valastasaert, puztula, vesse-
es romla, meg vtaluan az ű tulaidon es
termezet ferent valo kegyelmes feie-
delmeket, kiert ezutanpis variac az

1612

2
maradékoc az ű veszedelmeket, nem kü-
lomben mint o törvénybe a Jerusale-
beliec, kikről erőssen panaszokodic az
vristen hogy meg vtaltac volna az las-
san folio Siloenac tauat, az az: az Jerusa-
lê belikiralt, es ragazkottanac volna a
Sirusbeli pogá Rasi kiralhocz, es a Sama-
riabeli riz nézetsegnecc Sido baluái fado
kiraliahoz Phacehoz: kiert az vristé eró-
ssé feiegeti Elaias prophetanac általa ca:
viii: hog fel hozzaia az Assiriabeli pog-
á kiralt, es múdekeppé el puztitanara o-
ket, mellet beis telliesite az vristé mi-
keppé a kiraliokrol valo historia meg-
bizoittya. ez az oka hog az mi orzagük
is el puztult, felliecc hat az maradékoc.

Mafert ezert gondolam hog ki niom-
tassa, hog mindenec ezt latuá peldat ve-
gyenec ebból az arultarasnac eltauozta-
sara, Mert az eg Balassaban niluan al-
talan foguan meg lathattyac az istennecc
midirgalmasaganac, hozzu ideigle valo
varasanac miuoltat, es mid rettenetes
buntetesécc es haragianac sulogat mert
noha soc

3
soc deiglen el halaztja ű az buntetést,
es a keputalast nem mindiartó ielenti
ki: de azert soha buntetesnelkül el nem
hatta es el sem hága: hog ezt eruú min-
denec hyússégbe úgekezzenec az feiedel-
emnecc folgalni es mellette vegig meg-
maradni az irasoknac ítese feret, Mert
az feiedelemseg istentúl vagyon: es mi-
den lelec engegon a feiedelemnecc mint
a f: Palismongya: mert valaki az feie-
delénecc ellene tusakodic isténecc rédele-
senec tusakodic ellene, kiból isténecc ha-
ragiat gerieztic feiekre. Erre monga f:
Peteris hog meg a vissosoknaktis fúgleg
engedni. Bizónial valo historiac bizo-
nittyac azt hog e vilagnac birodalmi el-
len valo partolokat rettenettes bunte-
tessecc buntette meg az vristen, noha a-
zoc istennecc rendeléseből tamattanac a
feiedelemsegnecc ellene neminemi bizo-
nios okokert: hog isténecc buntetesnecc
ezkezi legenecc: de azert az ezkezeketis
vgyan el vezette ű maga isten igazsaga-
ban es sentsegben meg maralluan.

Mint

4
Mint o törüenben meg mondotta vala
Salomonnac hogy mig el addeg ket fele
nem szakaztja az u orzagat, de halala v
tan fia Roboan ideieben ket fele szakaz
tja, mint megis miuele: De bezzeg
mind el vezte oztan az partolokat. Hal
lottam hogy Balaffais azt mongya volt
es azzal igaztallya volt magat hogy I
sten akarta azt hogy u el szakagyon az
magyar orzagi Kiralytul: es utet cste
rul vetette u rea: Szegen ember nem
tutta meg gondolni hogy mikor az at
tja igen meg haragzic az o fiara, vez
zot kap es igen meg veri fiat az vezzö
uel, de mikor fiat io keduel ol meg a
karia kerlelni: kapia az maroc vezzöt
es egyben mariczkoluan az tüzre veti.
Isten azért fö oc mind az büntetesben,
mind az kerlelesben mind az orzagok
nacvaltoztatafaban, de vgy hogy az ez
kez tis igen erőssen meg büntesse. Mi
keppen Pharahorol, Nabugodonozor
rol, Dariusrol, es mind az többiröl ol
uassuc.

Erre

5
Erre mongya Esaias Propheta cap
vii. 10. Ime az vristen Siuolt az legyek
nec melyec Egyptus folio vizenec hata
ran vadnac, es az Mehek nec melliec A
ssurnac földön lakoznac es el ionec es
be tölt nec minden helt: Es az napon
meg borotual az Vristen minden em
bert egy berben meg fogadot borotua
ual az az az Assyriabeli Kiraly által,
mondom hogy meg borotual minden
föt labat es szakalt.

Meg borotuala az Vristen az Sido
kat vastagon az Assyriabeli Kiraly al
tal mert mind el raboltata öket, es
fantalant bennec le vagata sem szakal
loc sem haioc nem lön, mert hol imie
hol amot hullanac el. De azért is
meg meg büntette az Assyriabelieket,
Azonkeppen az Samariabelieket, nem
külömben az Philisteusokat kie nagy
riomorgatasokra valanac az Sidoknac.
Igy czelekedic az isten az u teremtet al
latiual mint hatalmas igaz, es sabados
Vr, es mindenek nec teremtoie.

Azere

Azert mikor ezeket halljuc mind-
 ninian tanulagot vegyunc belole, es ne
 iaczunc se Istenunkel, se hitunkel se se
 iedelmunkel, kiket isten az u sekiben
 es tiztiben helhezteret ez földön, hogy
 az u törveniet halgassac, segenit otal-
 mazzac az büneft meg büntesse, es min-
 den igazsagot folgaltassac, mint Isten
 nek kepebeli emberc es földi Istene.

B A L A S sánac mine mü nemzetlege
 hazai, elete, erkölce, es czelekedeti
 voltanac nem füksegit elő famlalom
 mert az Comedianac az derekaban müd
 meg lesnac: hanem czac erre intem en
 Nagysagtokat hogy az vristent fellie-
 tec az Kiralt tiztelleterc es mindeu hü
 seggel legyeterc: hogy az vr Istenis egy
 ideig az meg erdemlet es el vegezet
 büntetést el halassa, es meg tarczon ha-
 zatokban igaz hitben remenségbe
 isteni felelemben es feret-
 ben, es ez halal vtan.

vigébe az ő fia
 orfagabá

Amo. COMOE-

COMOEDIA

Balassi Mennihart arultatafarol mel-
 lyel elszakada az Magyar orfagi
 masodic valasztot Ianos
 kiraltul.

ELSŐ REESZ.

Közbe foloc.

Kassa Mattias, Szenasi Istvan, Balassa
 Mennihart.

KASZAMAT:

OTHELPH GOT-
 helph kegyelmes vram, io
 az Nemet kiralt az nagy Is-
 tenre mondom, Azt hizem
 hogy ioual io Szenasi, imhol vagyon
 meg iot Beczbol. B A L A S. Men. Az
 nagy Istenre mondom, ne hoznaczac io
 valaszt, is meg vgyan ollian könnyen el
 arulnam az kiralt mint az előb nagy
 sokker, es im vtolfor az erdelyi Vaydat.

A

K A.

8
A COMOEDIANAK

KA. De ezt hiszem hogy meg lenne, es modotis találhatnanc benne hogy meg lehetne ha magiar országban több nag Bania es Sathmar volna az lenne iutalmunc.

BALA. Pokolbanis el kellene menni Baniaert es Szathmarert, de minden fejedelem oli hogy el hagyja magát hitetni tanaczanac egy latornac hazontalan erdeme nélkülőt inkább arultatafaert annit adna: De czac adna vissza az Vaida az feleségemet, es ahoz Munkaczot, kez volnec is meg el arulnom es oda allanom, sokkal inkább nagyobb hasonnal mehetnec oda, hogy nem mint ide iöttem, oda hadn m fiamat, leaniomatis, mert tudom hogyha az Portara küldene nek őket, kit igen akar nec, ha ő általoc meg serezhetnem dolhomat Török Czafarnalis, es io értelmem lehetne az veszerektülis iofagot iollehet nem
bizna

9
ELSŐREZE

Biznanac ream, de kemeknec es arulok nac foc aranyat foktac adni, Török aranyam még keves vagyon, mindent kellene mielnem hogy gyűthetnec bennec.

KAFA MA: En iol tudom, kit nagyfogod nem ert, hogy semmi hiteled ammar czekael ninczen es böczületed, nem tudom miczoda hasonnal mehetnec oda, Azzoniomert mindent kellene mielnünc.

BALA. Probaltam en azt immar haromzoris, Baratimat es ismerőimet nagy igerettel es adomanniat berlett-em vala rea az Vaida Vduarabanis, küldettem vala amaz embert az kit tucztitkon vgyan ű magahoz, kőmörgettem neki az hatalmas istenerre hogy hozza vegyen es meg kegyelmezen en nagy haznot tesec neki, mert az Nemert kiraly nac mind hadat algyuit neki

A ii

arulom.

10

A COMOEDIANAK

arolom: de azt űfene, hog' elegge arol
lam elimmar, tőbzőr nem akaria hog'
el arullia, se fogalatō sem enmaga nekēl
lec, nē tudom mit miuelliec, mert vala-
mit tōlem kiuanna mindent myuelnec
e minap Linczbe Bodisar fia mnacis meg
irtam vala ugian ezen akaratomot, de
meg fenassual befellec eregy lasd meg
amaz őfueg azzony őkreit, es vagasd le
azkonyhara ma, mert nincz mit adnom
fogaimnac ennyec: Laid megy ha az
Melit Giörg' aztगत elczeplettec neked
adom azt zolgalatodba.

KAZAMA: Meg fogalom kegyel-
mes vram, de azt kiuannam hogy az te
magadebol adnad megy.

BALAS: Az nem fokasom, nem is mi-
uelhetem, mostanis el költenec az aran
forintoc az ladabol kyket el nem akar
tam költeni: hanem masuuis el akaroc
yelem benne uinnem.

fenasio.

11

ELSŐREZ E.

KAZAMA: Ottanaggion nag'fogoda-
hoz az Batoriac borabanis az Meggies
alliabol:

BALASAME: Nem lehet, mert tarso-
mal Zaiual az titkon köztűnc köz: De
Imhol Szenassli, te meny ky, lary el dol-
godban. Io Ferenczeuel Szenassly.

SZENASSI: Isten fogadgia, meg folga-
lom nagy'fogodnac.

BALASSI: Mond megy rōuideden az vr-
ac oda tel kiki mind mynemű baratinc,
Az vtan foliunc azvalafrol kit hoztal.

SZENA: Megy miuelem Ersec vram-
mal ha kegelmed a hit dolgabā egies vo-
lna, hat igē io baratia volna kegelmed
nec. Botryanit penig ingien modani sem
merem.

BALAA: Mond meg azt akarom hogy
tudgyam.

SZE: Vgy legyen de ne vegyen kegyel-
med nehez neuen: Czafar az Vraktul

A III

328

ACOMOEDIANAC.

azt kerdi volt, mit aggyon kegyelmed
nec, erre mondanac azonnal: Ha felse-
ged erdeme ferint fizetni akar es vala-
mit adni, hat egy falistrangot adgyon,
kiuel fel akafac es legyen neki erdeme
ferint valo aiandec vgy mord. Ezt Er-
sec vram hazanal az vram között az ta-
naczba mongya volt bottiani.

BALAS. Minem üt arultam el, ha-
nem Ferdinaudust az Czaſart: az Er-
deli Vaidat, nem varnam az io. Vram-
tul ezt, de el higgye azt az istenre mon-
dom, hogy ha somzeggia volnec üis
meg esmerneie mint az többi: Az Ne-
met Vyuari to halaban enis ennem an-
nit a mint ő magat. Az Rohonczi azta-
gokbanis io mondon lenne refem, de ke-
zenie hogy egymastul tauul vagyunc:
Az töb vram mit mondnac.

SZENA. Ah mit kegyelmed czele-
kedet velec, ükis vgyan folnac: Erdeli
pispók

ELSŐ RESZE.

pispek nec mīdei ővedelmet eluötted, az
baratod nem lehet. Varadi pispóc hat ag-
zic Iad tartóaniaert, soholt neki barátod
Balassa. Az arany pogacziac kiker nagy
Baniaban gióytótt uncio barátim bestie
arolo kuruafi gondollion velec, sem v-
rakkal sem senkiuel, meg istennelis a-
gay őrdóggelis: De mond meg imar az
valast.

SZÉASSI. Ha kegyelmed akaria Dios Gi-
ört Chiafar ő föllege kegyelmed nec ag-
gia ő őben fiurot fiura, ha Szakmart
es Barant ki adod kefedből, mert vgiá-
es azt ideigatta az feiedelem te kegyel-
med nec. Entanaczió az volna, hogy ke-
gyelmed el vencie, nam isten imar min-
dét eleget adot te kegyelmed nec ezüstör
araniniat, vetnel ueget affoc istentelese-
gnec, es laknal niugodalóba Dios Györ-
ben, bekelnel meg Isteneddelis, es vala-
ha immar lenne gondod Istenedreis.

BALA.

14
ACOMOEDIANAC.

BA. Soha ez Bestiet az nagy iamborlag
bol es fentsegből ki nem vehetem,
mostis immar predical minem predica
tornac tartlac, lassan fol ennekem efe
Jól: elegem meg ninczem, mert ha az
Szamos mind arannial folnais meg sem
eleg volna ennekem. SZE. A kinec az
nem eleg, azt Isten sem elegitheti meg.

MASOD RESZE:

Balassa. Menihart. Kelemen Ispan, Ta
mas Deiac, es Iosa Deiac.

BA. Hallade mit befelle SZenaffi Istaã
KEL: Ispan. Hallam kegyelmes vram
BALA. Te Thamas deac hallade? TA
Igenis kegyelmes vram. BALA: Iosa
deac iõy ide te is, mit mondotoc ehez e
dologhoz? Kele. en nem tanaczbeli em
ber vagyoc, soha arra valo nem voltam
en hozza nem foloc mostannis hanem
efec, nam vgyanis nagyfagod tanalczis:
Ingyen

15
MASOD RESZE.

Ingyen ha az barom haitasra kel az do
log, az boroc fedesere, faluc holdolta
talara, es foglalasara, azt bar ream bizd
a mint immar Naglagod esnerte, mert
foc estendeie hogy ezzel folgallac,
BA. Vgy vagyon, nam enis hadnagya tõ
ttelec vala erette, Kouazoi tiztemis ti
ed volt: Timit mondotoc hozza Ta
mas deac es Iosa deac?

THA. En mindenkor meg lelkeimmel
is folgaltam t.k. mostanis ah mi iob
volna nagyfagod haznara azt monda
nam: De mindeneknec elõtte nekem az
teczeneiet, hogy Erfec vrammal az tõb
bi keft barátlagot vetne t.k: BA: Mõd
meg mi modon lehetne: Ta. ketkeppen
aiandeckal es hittel. BA. Miczoda? Hit
tel? Bizon nekem teczic, igen iot fol
laz, az nagy Istenre mondom hogy soha
semmihez ollian kez nem vagyoc mint
elcz, mert nagy io es haznos kereske
B desnec

A COMEDIANA C

desnec elmertem az hittel valo keres-
kedest mindenkor, kihez az több keres-
kedesec mind semnec teczenec, kit en
megis probaltam, mert en toluallot-
tamis, loptamis, bortis arultattam, fil-
uat, dinniet, vgorakat, es egyebeket so-
kat, poztot, gyolozot, es egyeb kalmar
arutis botal tartottam, bõr gyũtõis Ti-
maris voltam, az arani czementetis
meg izelitettem vala, Infumma mind
semmi az többi az egy hittel valokerei
kedeshez kepest, mert ezac ezzel talal-
tam mindenemet Szakmart, Baniat, De-
trekũt: Az aiandekot nehezen miuelem
mert ez minapis fuz gyra ezũsteth
aiandekozec Z A Y N A C az Kassai
Capitannac.

I O S A de. Lam azért ferze fegeny
Ferdinandustul Zay te N. kegyelmet, a
mint a cartuc vgy birtuc mindenre,
vgy cõmendaltattuc magunkat mind cza-
zarnal

MASOD REZE.

farnal s- mind az vraknal, mindent ked-
vũnc ferint hazuttattunc vele, azzal bi-
zoni semmit nem artottal sem vfora-
ual nem võtte raitad.

BA. Szolliunc mostan az felõl a mi-
nemũ valafzal iart Szenassi oda: oztan
kefũl el Ersek vramhoz te Iosa deac
Iasf meg valamit miueihez Czafarnal
mindent meg probali, De Ersec vram-
nac ezt mond en fõmmal, hogyha io
gond viselõm lefen kez vagyoc egy hit-
et vele tartanom, de az en predicator-
omnac meg ne mond sandekom, Ez-
zel nem kellene kefoũnc, Igeri aiande-
kottis neki. Szakmarth, Baniath,
nem hogy en itt e földön el hadnam,
augy Kiralnac kezében adnam, de meg
holtom vtanis I S T e N bar menny-
orszagban maradna, ű ot laknec, en pe-
nig azt kiuannam hogy vag oda vihetnẽ

B 11

ve. 5

A COMOEDIANAK

velem Szakmart, auagy efölden lelke
Szakmarban lakhat nec, en azzal meg el-
legednem, lenne azoke menniorzag a-
kic kiuannyac, de en Szakmart ki nem a-
dom kezemből sem Dios Cióret sem
Munkaczert.

TAM. Hiszem ha megvesic Munka-
czot meg kinalliac nagyfagodat vele, re-
a feleltei hogy meg adod Baniat es Szak-
mart es meg elegezel Munkaczal, meg-
kel miuened.

BA. Arra ebet vegyene, kefeb vagy-
oc mind Vaida folgaja es mind Tóróse
lennem, hogynem mint en Szathmarne-
külennem, mert en Szakmart vgtar-
tom ha egy al földi kirali volnec ber-
ne, noha halगतoc, es fegenitem maga-
mat kirali előt, de azért az Dragffy io-
zagat ide birom, ki tefen tizen ket ezer
haz iobagyot, hit ide birocc berne, Sz-
marva

MASOD RESZE.

nir varatis ide birom, az erdéli pifpek-
seg nec io rezet, czac ezis Thafnadaal őz
ue tezen eztendeig legalab tiz ezer fo-
rintot. Nagy Baniatis birom, minden
eftendőben negy czementem vagy on
belőle, minden czement legalab tefen
niolcz efer araniat, három faz gira e-
züstöt. Ennelkül am tudgyatoc az vrak
es nemes ember ec iozagaban kinec ki-
nec samat nem tudom mennit birocc,
czac azzalis kölczegemnelkül meg ele-
gitem folgaimat, valamit ad kiraly es
fizet louagimra, azt mind el lopom, in-
fumma, penfem is ezüstemis, es arania-
mis vagy on, onnie földet birocc mint eg
Nemet orfagbeli Herczeg ennekem né-
kel Dios Györ, kirali ha el akaria ven-
ni tőlem vagy on ertekem rea es ertel-
mem hogy meg tarthatom.

IO. El vegezet dolognac nem kel ta-
nacc el megyec Ersec vramhoz.

B ii

Har-

A COMOEDIANAK

velem Szakmart, auagy efölden lel kem
Szakmarban lakhat nec, en azzal meg el
legednem, lenne azoke menniorzag a-
kic kiuannyac, de en Szakmart ki nem a
dom kezemből sem Dios Ciórent sem
Munkaczert.

TAM. Hűsem ha megvesic Munka-
czot meg kinalliac nagyfagodat vele, re
a feleltei hogy meg adod Baniat es Szak
mart es meg elegezel Munkaczal, meg
kel miuened.

BA. Arra ebet vegyener, kefeb vagy-
oc mind Vaida folgaa es mind Törőse
lennem, hogynem mint en Szathmarne
kül lennem, mert en Szakmart vg tar-
tom ha egy al földi kirali vol nec ber-
ne, noha halगतoc, es fegenitem maga
mat kirali előt, de azért az Dragffy io-
zagat ide birom, ki tefen tizen ket ezer
haz iobagyot, hit ide birooc berne, Sz-
mirva

MASOD RESZE.

nir varatis ide birom, az erdeli pifpek-
seg nec io rezet, czac ezis Thafnadaal őz
ue tezen eztendeig legalab tiz ezer fo-
rintot. Nagy Baniatis birom, minden
eftendőben negy czementem vagy on
belőle, minden czement legalab tefen
niolcz efer araniat, három faz gira e-
züstöt. Ennelkül am tudgyatoc az vrak
es nemes ember ec iozagaban kinec ki-
nec samat nem tudom mennit birooc,
czac azzalis kölczegemnelkül meg ele-
gitem folgaimat, valamit ad kiraly es
fizet louagimra, azt mind ellopom, in
summa, penfemis ezüstemis, es arania
mis vagy on, annie földet birooc mint eg
Nemet orfagbeli Herczeg ennekem né
kel Dios Győr, kirali ha el akaria ven-
ni ülem vagy on ertekem rea es ertel-
mem hogy meg tarthatom.

IO. El vegezet dolognac nem kel ta-
naczel megyec Erfec vrámhoz.

B ii

Har-

A COMOEDIANAK

HARMADIC RESZE.

Iosi Deac, Ersec.

IO. Ersec vram nagyfagodnac az en vram Balassa Menihart eltig valo folgaltattat izene mint bizot kegyelmes vram. ER. Isten meg fogadja űk. mint hagyad vradat? IO. Iol hattam kegyelmes vram. ER. Megis azon hitben vagyone az kiben az elöt elt es volt? IO. Nem tudom miczoda hitet mond N. ER. e volt előfer az ű hiti hogyha az ű dueflegre valasztatot, mind ez vilag gonossagat miuelneis erőuelis iduezülhet, es ha az karhozatra valasztatot, ha ollyan volna mint sent David vagy sent Peteris es s. Pal vgyan karhozni kellene.

IO. De bizon ezt erőssen hitte kegyelmes vram ez elöt, mostanis az öregbik fia azt hiszi, de immar nagyfagod ellen vetni

HARMAD RESZE.

vetni nem akar hanem folgalni, mert immar miset hal, es böitel, auricularis confessiois hall.

ERS. Bezzeg tuggiad am hogy ha azt miueli es somor fogadgya, mindenbe barattia akaroc lennem.

IOS. Kegyelmes vram mindenben azt kiuania nagyfagottol, valmit nagyfagod mond azt miueli, mert engem cziac azért kü döt fel. ER. Igen akarom, mentől hamarab sembe lebec vele.

NEGIED RESZE.

ersec, Balssi Menihart

BALAS. Aggion isten io napot kegyelmes vram. ER, Isten meg fogadgia io Balassa vram kegyelmednek. Az kegyelmed űfenetit es maga aianlassat meg ertette Iosi deaktol, kegyelmed nem artot vele io neuennisvöttem kegyelmedtől.

BA; Mindenben az teuő vagyoc ah mit nagyfagod

ACOMOEDIANAC.

nagyfagod akar es paranczol. ER. Ha
teczeneiec mindeneknec előtte gyonn
iec meg kegyelmed. en magamhoz, he g
ninkab bizonyosb volnec kegyelmed hi-
tiben es vallasaban.

BA. A mint mondam mindenben nagy
fagod akarattia legyen.

ER: Vgyan mostanis meg lehet ez. ker-
teczkeben kegyelmetül, effec terdre-
k. es famlald elő minden bűneidet.

BA: Bizon az ennekem ešemben nem
iut mind, de az naggyat a mi ešemben
iut, es meg emlekezem rola meg mon-
dom, ottanczac menizer lettem arulo-
ua egyeb bűneimet el hagyuan azokat
šamlalom elő. Ha pedig mind az többi-
tis elő šamlalnam, egy hetig innet fel
nem kelhetnenc.

ER: Kezdelczac, enis ešedben iutatom
io refet, mert tudom minden do go-

dati. BA: Gyonom te neked vram istē
szű

NEGYED REZE.

szű Marianac šent Peter nec, šent Pal-
nac, es az fő papnac.

ER. Vgy vgy fiaczkam, igen talalad
mind ešeket. BA. Ne vend ka teieimből

šent Micolnac vifi kiralnac. ER. Paf-
peknekis mert papec volt šent Miklos.

BA: Mind az tob šenteknekis, nekedis
kegyelmes vram. ER. Miert nem mon-

dođ istent kegyelmešnec hanem engem?

BALAS. Hadiarion most iten cziak nag-
fagod haznalhatna ennekem, ah mint
re menlem hogy haznal. ERS. Tudom
hogy Munkaczot kiuannad vramtul, es
Iatom hogy tizta šruel tiztelz engemet
meg latod hogy barátod lešec, de gyon-
nyalczac mostan.

BA. Im el kezdem, Meggyermet valēc
hogy egy gaz lam hazanac az padlasi-
belől az šobabol hozzu furual meg
šurtam vala eiel, es minden šabia ala fu-
tot vala raita, az gaz lamat vgy loptam
vala meg. C exilek.

A COMEDIANAC

ER. Gyermeksegedhez kepest iol kez-
tel volt eletedhez. BA. Vgyan akort az
fentegyhasatis fel törtém vala, es az
Monstrantiabol az Sacramentomot ki-
raztam vala, es a Monstrantiat el loptá
vala. ER. Miheliet fűlettel, ottan mind
lopni smind toluailani tuttal; az Mon-
strantiat el lopni es az Sacramentomot
ki razni nagy bűn volt, es fentseg tóres.
BA. Meg aniam meheben es az vtannis
gyermeckorombanis ferettem en az e-
züstet es arannyat, Anyamat venkora-
ban őzuegy voltaban minden marhaia-
bol ki toluailam es foztam, ki miat ba-
nattiaban megbolondula es meg nyo-
morodua mas ember hazaba hala meg.
ER. Meltan verte volt meg Aniadat az
Isten, hogy illyen Monstromot fűlt
volt ez vilagra mint te vagy, Mert az e-
gez magyar nemzetec nagyobat nem
yethetet mint hogy tegedet fűlt volt e
vilaga.

NEGYED REZE.

vilagra, mert czac az ti arultatastokert
vagyunc idegen nepnec fidalmaba, meg
Czafarunknalis, vgy anniera hogy im-
mar az iaboroknac sincz miattad hitele
BA. Halytöbbetis. Mikor Gyarmatba
Iakom vala akkor Matthyus földet mid
el puztitam. Leuabol el rablá es el foz-
tam az nepet; Ii Mer nec vala az Szom-
bati aros nepekis, főkeppen az Bars es
Nytra varmegyei Nemes nepec kiket
rabbaimma törtém vala. ER. Az en fegé
iobbagymatis kiket dultal rablottal ne
feleicz el. BA. Ackor mas ersec volt, vgy
kellert leni, mert meg akic attyafizi vol-
tanacis mint fegen Forgacz Ferencz ki-
nel hugom vala nem marathattac affele
ostorozasnekül tulem, hog battyam Ba-
lassa Imre Erdeli Vaida vala, aztis rea-
vettem vala hogy vrat el arullya.
ER. Azt ha akarnad sem tagadhatod
megh, mert idegen nemzetekis
C 11 rakuak.

A COMOEDIANAK

rakua rutfagtokkal Söt Paulus Iouius
Icles historicus Erdeli elarulasat Cro-
nicarabaniis beirta, es ez egez vilagon
fellet minden orfagoc oluatiac: Balassi
Boldisaris ecczer olyan arulo vala, ki-
nel nagyob soha nem lehet, mint az ki
tulaidon attyafiat akiuel egy ellenseg
nec kezeben adgy, mint tegedet Fra-
ter Györgynec ki ellenseged vala keze-
be ada: Teis ismetlen az te attyafiat
Muraban ellenseged nec kezeben adad,
nagy erös hittel neki meg esküuen, ot-
tis hitedet el hagyad. Hisem tudod Bala-
ssa Sigmond battiadis Györett mind az
ket kiralt el arula. de nagyob dolg az
hogy mostanis az maradektokat ol-
lian arulocka akariatoc tenni, mint ti
magatocvatio.

LA. Ovrsten, hogy az gonoz neu em-
ber nec halala vtannis meg marad. Bala-
ssa Boldisar iollehet azt miuele, vgy va-
gyon,

NÉGYED RESZE.

gyon, Sigmondis, de enis hogy Léua-
ban akadec, akkor vigadec, senkitül sem
mit nem felec, mindent fabadon miue-
lec, sem lelkit sem Istenit nem nefec.

ER. Azert vere Isten megackor es bu-
dosoua von, hitetlenne leuel, mennifod
io legent haital el, az te sok öker haita-
fod miat. BA Igazan meg mondom, az
vala az fadec, hogy enis vgy czelekeg-
gyem Leuai Istuannal, mint battyam
fegen Sigmond vram, hogy Dios Györ-
ból az aruat Pinphinger Orfoliat ki fin-
le es el arula. Immar most budofaso-
mat famlalom elő. Hogy Ferdinandus
Czasar ki vere orzagabol latorfogom-
ert, Frater Györgyhez budofam, ki Di-
odot es Lerat ottan aiandekon meg ada
es nagy erös hitre meg esküm neki es
hüt leueler von tülem, de ot nem mara-
dec sokaig, mert Kiralne azzon folgaa-
léc.

C iii

Erfec

A COMOEDIAN

ER. A mint látom az nem budosafod,
hanem tellies bizonios arultatofagod,
azert bator ne sepicz isten elöt maga-
dat, mert tuggya hogy arulo vagy.

BA. en annak foktam vala mondani fe-
meliem nec keduezuen: ER. Meny to-
uab, mert azt nem tagadhatod hogy aru-
lo nem volnal. BA. Hogy meg bekellec
kiralne affon Frater Gyergyel, kinec
annakis az azzonnak erős hittel meg es
köttem vala, es leuelettis attam vala
rola, is meg kiralne azzont el hagyam,
es Frater Gyergyhez allec.

ER. Tehat teged esköuesnekül so-
holt nem hittene meg, meg azzal sem
tarthattanc penig meg. BA. en a hütet
mindenkor annira böczüllem amēnre
látom, hog hasam es erzeniem telliesed
heslec belöle, annac kiuüle ennekem se
hitem sem istenem. ER. el feleitettem
volt meg a fegen Orzag Lazlonac dol-
gat,

NEGYED RESZE.

gat, kit igaz es szabad vtaban meg leszel
es meg mordallal, marhaiat el toluaiol
uan es meg foztuan battyaddal egietem
be. BA. Ahoz ketten voltunc nem czac
en magam, fegen battyammal Balassa
Sigmondal voltam ketten.

ER. Né feretec efele gyöast, igē se pited
magadat, mongy többet: BA. ottan ha-
mar Seredi Györgyel Frater György
küldte Ferdinand Czaferhoz Beczben az
Coronat hozta vala akkor Seredi fel: a
kor fok iambor elöt nagy difes valec es
fege Nadaldi Thamas kezen meg es-
küm az ü felsege hyüfegehez, de vgyan
nem allam meg. ER. hit leueledetis fok
eztendeig tartottam ladamban, mostan
hisem hogy vrüknal vagyó, mert az fe-
gē attyanac vtána vala. BA. vg vagó, ac-
koris hit leuelet attá vala de az regi do-
log imar. ER: Amint en látó teneked a
te hited meg auelt mint az igen agh em-
ber nec kentese. BA. Fe

A COMEDIANA C

Ferdinand Czafart ismet el arulam, iol
 lehet loc arannyal aiandekozot vala
 meg akkor, es Petruvitor az Ianos ki-
 raly fiaual Erdelben hozam, kit ha en a
 kartam volna akkoris soha az Kendiec
 azt nem miuelhettec volna: Akkoris e-
 s osten meg eskuttetene az orfaggyule
 teben, de akkor gonoful folt vala egy
 fegen nem baratom, mert hogy eskez-
 em vala, hatā megul monda, Heredic ez
 immar Isten hiruel ha iol emlekezem
 rola, de azt el halgatam, es semmit ne
 gondoloc vele.

ER. Lambornac anniet kellot volna ez
 z l gondolni hogy megis kellett volna
 ezert halni, de te meltan halgattad el,
 mert igazat mondot a fegen legen, Tu-
 dom ki volt az: BA. Tudom, de mige el
 faianban lefen az izi mind maganac f-
 mind iobagyanac vgy czelekedem vele:
 De czac el nem feleitettem volt egy fő
 dolgo

NEG YED RESZE.

gomat. ER. Czoda ember vagy: Niha
 dolgoznac niha budofafodnac mondod,
 maga mind arultatafod, bar ne fepicz
 dolgozat, de gyonnyalio modon.
 BA. Befedem iarafa ez ennekem, de ha i
 gazatkel mondanom, ez volt fellyeb
 valo arultatofagom, tellies eletemben
 menit miueltem azoc kozzul. ER. el v
 nam czac azon arultatofagodat, amint
 latom te egyedul az mi kozonfezes an-
 ianknac mint az földnec nehezeb voltal
 hogy nem mint Europa mindeneftul,
 mely az egez vilagnac alkalmas refze,
 mongy többet.

BA. Kerem vala Gyalut az Kiraly fia-
 tul es az Anniatul, de nem adac, En azon
 igen el busulek: Bebek Ferenczel es Ken-
 di Antallal o zue tanalczkozanc hogy
 mereggel o lliucuket, es Erdelt magunk
 nac foglalliu, Töróc Czafarral eggiut
 tarozuc, Ezen egymással erősten meg el
 künk es hit leueletadanc egymasnac er-
 röl de en latam hogy nem mehet veg-

ACOMOEDIANAK

hez gyorsan megfordítam az kazat el a
 rulam tarsaimat, vgyan eiel hazokra
 menec es le vagatam űket, en mostanis
 it vagyoc, az hit leuelet banom, vgy
 hallom hogy Kendi Antalnal volt, et-
 tül foguan oztan mind felec hogy enge-
 metis meg niakaznac arultatosagomert
 vgy arulam el ismeg az Erdeli Vaidat,
 ki bizon nagy haznomra vala, mert Ba-
 niam vala, Varaim es Varaisim vala-
 nac, es Alföldi Kirali valec, de az lelki
 ismeret mid furdala hog soha nem niug-
 hatam, vgy tetczet mint ha eyel nappal
 affeldból, mikor öttem, ittam, aluttam
 es egyebetis miueltem, ream tatuan sa-
 iokat, kialtottanac volna ez en tarsaim
 felec hogy az Kiraly fia meg tuga hog
 en voltam fő az arultatasban, es enis vgy
 iaroc mint űk segēies, iollehet meg tut-
 ta volt, mert sokfer hiuata be erdelbē
 hozzaia Szakmarbol, de esēbe vōm dol-
 gom at, nē merec mēnē, hanē balra hagiā
 biczket, es a fekerczetis meg fotditam
 gyors

NEGYED REZE.

gyotfan a Malōba allec, harō faz hordo-
 tis verettē vala Halmiba, Zay tarsō va-
 la hog az Meggyes allyat be fūriūc. iga-
 zā mōdō hog ānit fūrtūnc hog az oršag
 nac iob reze el vese miatta vrūktul, ne-
 kēis felesegē gyermekē oda vagō: A Sze-
 kelieknekis meg esküttē vala hogha fel-
 tamadnac vroc ellē meg segitē űket, de
 abbā sēmi nē lōn, mert soc ezert le vag-
 daltatec bēnec, de azoknac ānac elōtte
 is meg kellett volna halni: de hadiarion.
 ER. Mid biczkedes molnoddal űzue el-
 vezt az istē, mert akar mid budossal es a-
 ruld el vradat, ha vga iraitad a hatalmas
 istē keze. BA. Ha gōga volna istēnec e vi-
 lagra regē meg tertūnc volna, de sokfer
 meg probaltā, es vglēltē magaba hog sē-
 mi abbā nincz. ER. Az űsaua kit Profe-
 taia altal mōdot bizō igaz, mert a David
 az első Psalmusba azt mōga, hog mit az
 fel hānia fellel az apro port, akeppē hā-
 nya el istē effeleket mint te vagy: Ma-
 gyarulis fepen foktuc mondani hogy
 D ii az isten

A COMEDIANAC

az isten sem lyet sem kesic, de teri meg
 lam elege halgattad az Istenec igeiet
 söt czac fogaid fuaat fogadnadis io vol
 na fegen neked; mert czac fogaidnakis
 kie Inasid voltanac, iob hirec neuek va
 gyon hogy nem mint temagadnac.

BA. Kik volnanac azoc? ER. Szenasit
 meltan monthatom, es ha az feiedelem
 ötet ültetneie hellieted, es te lennel ő
 fogaiia niluan meg tudna tanítani: Tőb
 bennis volnanac; de immar tizen egy o
 ra vagyon, ideie ennünk, affoc dolgot
 ma fforra haggyuc; BA. Sok fer louamō
 ügettem es nem öttem huzō negy egez
 oraig. ER. Hisem bizon de akkor mi
 kor az Loffonczy es Nyari Ferencz iob
 bagy ökreit elhaittotad vala, de nem
 hallottam soha külemben valo igen
 nagy igetesedet. hanem ahol ökreit
 talaltal azt el tuttad haitani, de ellenfe
 get nem igen tuttal kergetni. BA. Aztis
 kergettem azert; ER. Keni ő azt elő fa
 lalni bizon. De menni fer fegen magy-
 art

NEGYED REZE.

art es kereztiert toluailottal, dultal
 foztottal es koborlottal, annac samat
 fenki nem tudgya. es iob volt volna hog
 huzon negy oraig öttel ittal volna, hog
 nem mint huzon negy oraig koborlot
 tal volna.

BA. öttem f-ittam; ER. De az fegen fe
 borat kenieret, es az Erseket. BA. Pap
 nac nem kellett fok bor. ER. Oly Papp
 volt az, az ki akkor az iouedelemből
 fok iam bort tartot iobbakat naladna,
 BA. Nem tudom ha iobbakat tartot,
 ER. en tudom iollehet nem mind ökre
 ret haitottal hanem török etis, nagy do
 log hogy el feleitetted; Nyari Ferencz
 nec egy fer bait küldel, azt tudad hogy
 nem mer veled meg viiny, de ő iam bo
 rul vitez ember mogyara kefüle es az
 hagyot helyre Vvaczra rea mene, de te
 el főkel elő te fegyenedre, nem me
 red meg czac orczadatis az vitezec előt
 mutatni, illien vitez voltal te akkor.
 Hisem ismerunc kiczoda es honnet va
 lo

A COMEDIANA C

Io vagy, ki tehene boria fia vagy, im
halliuc es tuggyuc io voltodat ahol em
berre talalz. BA. Nyari dolga vgy vala
ackor, azt tuttam bizon hogy immar
mindeneknel el feleitue legyen, mert
nem most vala, nagy dolog az hogy a go
noz hir neu soha a mint latom meg nem
hal. De kegyelmes vram en nagyfagod
dal nem vetekedem, hanem czac kenier
gec, hog N. tegyen anni munkat, meni a
Feiedelemhez szaz gira ezustet adoc N.
ER. Keszenem io Menihart vram, es io
neuennis vezem, siuem ferent tereke
dem raita, es ennec felette megis odoz
lac, nem sukseg minden buncidet elo bi
lalnod es az nagy Paphoz menned eret
te. BA. O vram isten hogy nem iger
tem volt elob az szaz gira ezustet tudom
hogya azt miuelttem volna, nem kellett
volna elo. samlalnom enni sok arulassi
mat, kicckel immar mind az egez vi
lag rakua lefen:

ER. Mit mond kegyelmed? BA. I. A.

Im

NEG YED RESZE.

Im azt mondom vala kegyelmes v
ram, hogy az oldozatot varnam nagyfa
gottul. ER. Szuz Maria, s. Peter, s. Pal,
s. Miklos Pispoc, s. Solenna, s. Brigida,
s. Annos es s. Serpold, sent Kalaraual, es
mind az tob sentec boczaffac meg az te
buncidet, es szent korczog aszonis: vgy
teczic hogy istent ingyen nem emlitem.
BA. vgy legyen, hize m hogy te nagyfa
godnacs keues gongya vagy on istenre,
mint igaz ennekem,

ER, ottan istenis boczaffa meg buncid
et, ha egyeb nem lehet benne. BA. Meg
lehet, ha gongya vagy on effelere, ER.
Bezzeg vgy hogy ha vagy on, mi dolog
hogy tobbet mondal? BA. igen ioua ha
gyom az N. fauat. ER. Ier egyunk im
mar. BA. Iozte te Iosa deac. IO. Meg ku
niebule N: az nagy bun le rakaffal. BA. I
geis, mert eleb masfel szazint volt a, mo
sta peig masa szekerint vagoc, de szite el
reulec, nekē buncē mīt ha mostā letenec
volna, vg teczic mīt ha vga ropognec es
eg czoto sincz

A COMOEDIA NAK

Sincz helien, ersec vram meg vagy ket
 som vagyon nagyfagoddal. ER: Sies hat
 mond el gyorson, el vnam ha ezis vala-
 mi arulas: BA. egy iambor fegen legent
 es io vitez embert arulec el Szalkaban
 Kerekes Györgyet valami finnel, mert
 akkor meg mas part valec, de titkon Za-
 yt rea inditam, ki voniatam. Szalkabol
 fegent, kit mostannis nagy fiuem fe-
 rent banoc, es sziuem fai raita, mert an-
 nakis meg esküttem vala. eR. Moldoua
 bais egy Claustromra kültel volt el tör-
 ni es meg koborlani. BA. vgy volt az.
 eR. Az szegen meg holt vrunknac e fert
 mi kie tanalczoc vagyunc akkor azt mō-
 gyuc vala, hogy tegedet es Zay Feren-
 czet tarsodat fel akasztasson, mellyet ti
 mint az szep leanyoc az Rosa kozorut
 meg erdeletec vala ez dologert: mert v-
 runknac hit leuele volt az. Töróc Czaz-
 arnal hogy az frigyalat sem titkon sem
 nyluan sem egyeb orzagban sem Magy-
 ar orzagban az ű birodalmanac artani
 nem

NEGYED REZE.

nem akar, melliet tū iol tuttatoc, mert
 minden ertette akkor az frigyet, ű pe-
 nig ingen sem magiar orzagban akarta
 tok lopni es toluailani menni BALAS.
 Soc hadnagy voltanac ot ō fősegenee
 nem chiak mi ketten Banfi Balintis ot
 volt, többekis. ER. Azoc azt műeltec
 ahmit iamboroknac kellett myuelniec
 mert ōk főhadnaggioc paranchiollattia
 ra olianve fedelmes helreis el mētenec
 de te es Zay akkoris az sitorban heuer
 tetec chiac BA. Immar enis ehetnem ke-
 gielmes vram. Meniūnc tehat es egiūnc

E T E D I K R E S Z.

Tamas Deac, Balassi Boldisar, Lakai, Pe-
ter Deac.

TA. Vram Balassi Boldisar ideie vduar
 hoz meni. BA. BOL. Debestie mennien:
 hanē niergeltes hamar paripat, meniūc
 Giōtre kōbe. TA. De. Nagy dolog az be-
 stie kuruafiae hogy nem hagioc el Giōt-
 re kōnec mondani, apadtol vōtted est,
 mert ōit nem koborhat, kiert ō neki

E

nagy.

A Z C O M E D I A N A C

nagygiótrelme vagon te is penig olliã
 akarſ lenis: mostanis meni ſegient es kif
 ſebſeget viſeltec, amaz iambor Palaffa
 Ianoſſis azonkeppen az te apad, es mias
 kie ſolgac vagiunc miattator, vgian ſe-
 gienliuc iamboroc elõt meg czak vtana
 tokis iarnunc, mert vgan vyal mutatnac
 mellettetec mïdenõt. Io volna azert ne
 ked vduarlanod es mentõl gonozab
 volt apad, te annaliamborb lennel,
 hogy az nagy kiffebſeget kit viſeltec,
 ha mindeneſtül ſoguan elnem vet-
 hetnedis megis ualamit enyeztene-
 el bène mondhatnanak ualami iot ſelõ
 led. BA. EOL. Szebben ſolnal ennel az-
 ert es laſſabban magamnak hog ne halla
 na az Nemet. TH. ha ſebbé ſolnek ſem
 mit nem fogna mert egy Barbarus vag
 mind termefetedbe es erkülchedbe az
 kõnyũ ſo te raitad nem fog, tudod men
 niſer ſoltã read, mit hſnalnek uele ha
 kõnnieb ſoual ſolnek, minẽ ollyã vagi
 te mint az iol neuelt Vr fiak kik azert
 az mi

E T Ö D I C R E S Z E

tarſafaginkban igen keueſſen vadnac, eg
 auag kettõ, te az apad természetit ki-
 ben ſületettel es ſel neuekettel, nem
 czac meg tartod, hanem amint latom
 gyan õregbited, mint ha mostanõ tel
 vola ki Scitiabol, azert egy Barbarus
 vagy te. BA. EOL. De B. ſte erti en azt
 mit teſen az Barbarus, tala m borbalat,
 auagy kis Lõrinz Katat, az io, es maga
 rul vagyon, de azt az lator Szenaffi ki
 czapta kezembõl. TA. d. Mind Barba-
 rus mind Scitiai vagy: ſten el veſſen
 vgyan ebben ha erre ſülettel ely ebben
 hely megis benne, mind Apaftul mind
 annyafſtul: czac iambornac valo volt az
 ſoual valo ranitas es intes, az lator ſe-
 mit nem fog, mintra itadis, mert im ſep
 ſoual ſem ianoſſ meuetſegre veſed õr-
 dõg meg kemenitette ſiuedet az vr mõ
 daſſa ſerint. En Vr meg latogató attiak
 nac alnokſagokat ſiakõ harmad es neged
 izigle: Oſtoraua ſe gödolz iſted nec, lõt
 azt ſe tudod vagõe iſted vag nicz, aniad
 E. ii. Huniadõ hu

42
A COMEDIANA C

hugodis, őczedis, foglagba vadnac niaua
 liafoc, te megis azon latorlagba iarz el
 isten el veft erette. BA Bol. Morogy mo
 rogi, en vagoc azert az Balaffi Boldifar,
 abban meniunc cziac el azkit te alma-
 doz, miczoda fia volnec en Balaffi Meni
 hartnac? Tudode az fakmari arani poga
 cziak helieben valamint sualahogymast
 kellene keresnunc Detre kőbenis. Detre
 kő a meli hegien fekcic, hamind araniai
 es Giemantal folinais meg fel elegē sem
 volna. TA. De Balaffi Boldifar vgian ne
 ued, de ha azt meg tagadhatnad bator na
 giot adnal erette, es bar elczerelned chi
 ak eg koldus neuēnis, sockal tiztefegefb
 volna: ha aranies kazdaglag kel, azt iam
 bor fokta talalni, az lator ha talalis, fal
 ma tūz, ma ha vagiō, holnap nincz, mint
 tū iarto az propheta mondassa ferent,
 benedictio domini facit diuites.

BA. Bol. Vagy benedec vagy kelemen,
 de en azt mondom hogy mind iambor-
 sagod smind tudomaniod tied legien, ne
 kem

43
ETŐDIC RESZE

Ikem cziak aranium legien. TA. Deak
 Nem io diznonac a giomber, mac neme:
 vgianis nem illietenek nec valo az tudo
 mani, ki nagy draga dolog. BA. Boldifar
 Mind ez vilag tudomanian sem adnam
 ez Giemant Gyürőczket ki vyomban
 vagyon, la mely fepeczke meg fiamra-
 is ra marad nem vgy mint az tudomani
 TAM. Az természet egy formaban ön
 tet tegedet Apaddal, czac efel külemb,
 hogy ű ideie ferint mikor minden la-
 torlag szabad volt, többet miuelt benne
 oztan apad annial iob naladnal hog az
 az ű folgainac niha niha adot aiandekot
 noha tősuē volt, te annyual meg halla-
 ded űtet hogy fel taller arra morhaint
 sem becülled folgaidat főt el vezteni se
 fegyenletted űket. vgy iteltem magam
 ban, hogy ahol ket batka haznot erfeis
 né akarod masnac erezteni temerdegb
 az orczad bőre az bockor bőrnel.

BA. BOL. Ez had iarion az mind semmi,
 ebben en eleget hallottam apamtulis,

E iii. de

44
A C O M E D I A N A C

de enis azt miuelem amit ű, ezeket en
 femminec tartom, De te is egynehany v
 radat arultad el ha erre kel folni, söt va
 lamenit ez ideig folgaltal annit arul
 tal el bennec, Bebec Ferencznekis te va
 jal fő tanalcaza, es orator. Terek Cza
 zarnal, te hoztad vala ki az etető mer
 getis es oztan el arulad es le vagatad.
 T A. d. vgy vagy on de en azt tutá, hogy
 apadis te is titkó tarozator, de ha ezt tut
 tam volna hogy fememre vessetec, ef
 kezem az istenre hogy apadnakis iutor
 volna benne, es leginkab neki, mert ha
 igazat kel mondani immar, ű vala fő a
 liban az arulasban, sigen vramaris ű ves
 te, kir sokker mint Iudas Christus hala
 lat megis siratta, vgyan ű erdemli vala
 ezt: de en segitsegemmel menekedec ki
 ebből apad. B A. E O L. No hadgyarion, le
 gé ottá fátó fát ez moltani főc, ez vtá le
 genec titkoc ezec, de méi űc Detrekübés
 hozzac ki a paripar, mid meg iaró a bok
 rokat vó geket, es les helieket, erdők
 vtakat, ahol arros ebereket kic Morua

45
E T E D I K R E S Z :

ac es Bezicet les nec, meg les het yuc űket
 Szep hazaczkakis vadnac az vt mellet ki
 bé eber be faladhatna, es földet birhat
 nac belöle, ha az isté a soc bestie bekefe
 get el vezteeie. es amaz arái idót el hoz
 zaia, akit atiátul sokzer hallotá hog ke
 nyu hullatafall ohaitot, arái idő nec ne
 uezué es hua a haborusagnac ideiet, ki
 bé ű soc anā yar gūthet vala. Eminap Va
 rdai Istvánal ki mētē vala, io heliē talal
 tū: vala aros ebereket es nag sakioc va
 la a niereg főhöz kötue, istenemre, ha o
 né lezé vala megölē vala a pēzert, mert
 szinten io heliē vala, neki is élitē fel re
 zentde né reczec neki. P E. hamar az pari
 pakat. L A K: houa megē vra? Ribec, Kas
 saraie? P E. ot az eber, T A. Vgāis oda tat
 P E. Trefalze vag né? T A. Minē trefaltā
 en az előttis veled. P E T. Iay szegeniec,
 hog meheret ti el ha zalagok vattoc ada
 tatuá, Balassa Menihartul, hog ű felleget
 kőueffetec mindenüt külemben né hīne
 nec meg, es meg igy se hiz nec meg. T A.
 Halgas istenemre im hol vram. P E

46
PET. de: Szembenis mondottam, mostā
is meg merem mondani. TA. de vram
halliae kegyel: mit mond. Peter deac.
BA. BOL: Hallam. hadgyarion igazat
mond, iol tudom: de az bestie kuruafi,
ha czac ollian tizta orczā volnais mint
Pribec louazomnac, niluan el nem men
ne vele. TA. Az kamorafeket mentül
inkab izgattyac, attul inkab büdös, az
ti dolgotoc finten ollyan: min
dent el halgas. FA. IOL.
iol tudom, vgyanis
azt miuelem.
Finis.

SZekes feyruari Karadi Pal mihelie
be f. Andras hanac huzon
egyedic napian.

G. TELEKIEK
ALAPITVÁNYA

M. ACADEMIA
KÖNYVTÁRA

COMOEDIA BALASSI
MENNINHART ARUL-
TATASARDOL

ABRUGYBANYAN 1569.

SZK I. 70.

Lh.: MTAK - RM I. 4° 161.

FINIS

VECTE